Stoleté výročí vzniku Československé oftalmologické společnosti

Pitrová Šárka[1], Řehák Jiří[2,3]

[1]Oční klinika JL Fakulty biomedicínského inženýrství ČVUT Kladno
[2]Fakultní nemocnice Olomouc, Oční klinika
[3]Univerzita Palackého v Olomouci, Lékařská fakulta, Oční klinika

Čes. a slov. Oftal., 82, 2026, No. 2, p. 113–118

Naší první a nejstarší vědeckou lékařskou společností byl Spolek lékařů v Praze založený v roce 1862, jehož prvním předsedou byl slavný fysiolog Jan Evangelista Purkyně. V té době to bylo jediné centrum, které se věnovalo kultivaci české lékařské vědy. Teprve o 34 let později jako druhá vznikla Česká společnost pro veřejné zdravotnictví, která byla zaměřená na hygienu. Tato lékařská vědecká společnost se kromě vědeckých otázek věnovala i propagaci hygieny pro širokou veřejnost. O rok později (1897) byl založen Spolek zubních lékařů, který se zaměřoval především na hospodářské otázky zubních lékařů nebo na povolání zubního lékaře. Samozřejmě se zabýval i vědeckými otázkami tohoto povolání [1].

V roce 1899 byl založen Spolek českých lázeňských lékařů, který se ve své činnosti věnoval i vědeckým problémům balneologie. Až do vzniku Československa jako samostatného státu v roce 1918 vzniklo na území Rakouska několik dalších společností, jejichž činnost však byla většinou krátkodobá. Určitou výjimkou bylo založení Spolku pro zřízení a vydržování sanatoria pro choré zhoubnými novotvary zvláště rakovinou v roce 1904, který později dostal jméno Spolek pro zkoumání a potírání rakoviny v Praze. Byla to naše první onkologická společnost, která se vědeckými otázkami začala zabývat až ve 20. letech 20. století [1].

Po roce 1918 začalo přibývat mnoho vědeckých lékařských společností, zejména v prvních pěti poválečných letech do roku 1925 nastal jejich značně prudký rozvoj. Snahou bylo dohnat vše to, co se nepovedlo v období před první světovou válkou. Za zmínku stojí například založení Purkyňovy společnosti pro studium duše a nervstva v roce 1919, předchůdkyni dnešní neurologické a psychiatrické společnosti. V roce 1920 vznikl Spolok československých lekárou v Bratislavě, který byl obdobou Spolku českých lékařů. V roce 1921 vznikla Československá společnost chirurgicko-gynekologická a Československá společnost otolaryngologická, jejíž původní začátky se datují už do doby před první světovou válkou, kdy v roce 1906 bylo založeno Volné sdružení českých otorinolaryngologů. I přesto, že byla tato společnost založena na spolkovém základě a zabývala se vědeckými otázkami, neměla dlouhého trvání a v roce 1914 zanikla [1].

Od roku 1922 působila v Praze Československá liga pro duševní zdraví a v Brně Biologická společnost. Československá dermatologicko-venerologická společnost byla založena v roce1923 a o rok později v roce 1924 Československá eubiotická společnost zdravotnická a Československá společnost pro rentgenologii a radiologii. Československá ortopedická společnost vznikla v roce 1925 [1].

Po roce 1925 pokračovalo zakládání vědeckých lékařských společností dále, ale už ne tak rychlým tempem. **V tomto období se začíná psát historie vzniku Československé oftalmologické společnosti, která byla spolu s Československou kardiologickou společností založena v roce 1926.**

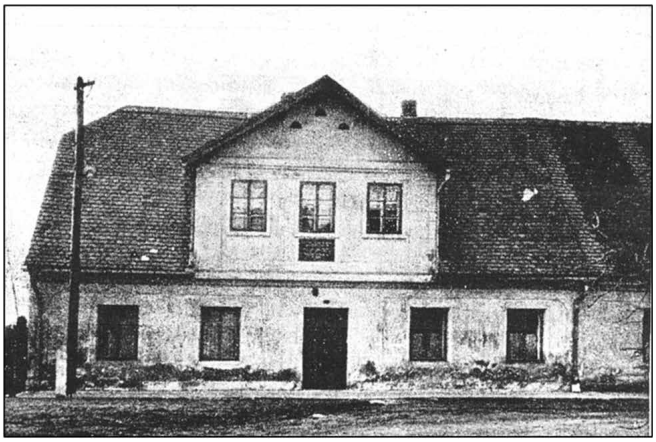
Začátky Československé oftalmologické společnosti

Za zakladatele československé oftalmologické školy je považován profesor Deyl. Kromě toho, že byl vynikajícím operatérem, učitelem a vědcem, byl znám jako filantrop věnující se s velkou energií přímé účasti ve složkách sociální a veřejné péče. Na Obrázku 1 je fotografie Jana Deyla z roku 1920 [2], na Obrázku 2 pak rodný domek Jana Deyla ve Vysokém Veselí nad Cidlinou (s pamětní deskou) [2].



Obrázek 1. Fotografie Jana Deyla z roku 1920 [2]

proLékaře.cz | 12.11.2026



Obrázek 2. Rodný domek Jana Deyla s pamětní deskou ve Vysokém Veselí nad Cidlinou [2]

Profesor Kurz v publikaci Zakladatelé české oftalmologie uvádí: *„Dne 17. října 1908 podává profesor Čelakovský pilný návrh humanitárnímu odboru Národní rady české, aby byl zřízen samostatný spolek a český ústav pro slepé. Volba předsedy je jednomyslná a profesor Deyl zahajuje ustavující schůzi těmito slovy: Nezalekněme se práce ani nákladu! Stáli jsme u počátku dětské nemocnice, v které byl zbudován památník, jaký sobě staví po nezávislosti toužící lid. A tak tomu má být i novými zařízeními pro slepce, jak zamýšlíme zbudovat; chceme mít pořádek ve vlastním domě a pomáhati účinněji nešťastným mimo ústavy dosavadní"* [2].

Své hlavní poslání viděl prof. Deyl v ochranné péči o slepé. Jak dále prof. Kurz uvádí: *„Dne 17. března r.1910 otvírá první ryze český ústav pro slepé na Maltézském náměstí ve starobylém domě, postaveném před dávnými lety hrabětem Strakou; v okolí se mu říkalo U sedmi čertů. Nikterak honosná budova, zanořená do komplexu chatrných malostranských domků, bez zahrady jen s těsným dvorkem. Na podzim 1910 začíná v ústavě vyučovat, nejprve v jedné třídě, rok nato ve dvou. Uspořádání v myšlenkách provisorní, přece však definitivní nakonec dostává jméno Deylova výchova slepých; v těžkém hospodářském ovzduší první světové války (r.1915) mění se název na Deylův ústav pro slepé"* [2].

V době první světové války roste vlastenectví prof. Deyla, ze široka se otvírá jeho vždy laskavé srdce a sílí snaha pomoci každému, kdo je pomoci hoden. O tom svědčí mnoho dokladů a zároveň to byl hlavní důvod, proč prof. Deyl v roce 1917 založil časopis „Deylův obzor". Časopis odrážel zájmy našich nevidomých. Deylův úvodní článek v tomto časopise končí takto: *„Pocestného vede za dne slunce a světlo, za noci třpyt a skupiny hvězd, nevidomé však obklopuje temná noc. Chceme jim podati ruku, chceme jim rovnati cestu."* I když bylo obsahem časopisu několik Deylových poučných článků, časopis skončil po třech letech [2].

Profesor Deyl se opakovaně vyslovoval k potřebě ustavení Československé oftalmologické společnosti. Vycházel z ideje seskupení československých očních lékařů ve vědecký a stavovský spolek, který by pečoval o rozvoj oftalmologie v naší vlasti [3]. V únoru 1924 však onemocněl flegmonosní angínou a celková sepse u diabetika nakonec při absenci inzulinu a antibiotik vedla dne 16. února 1924 k jeho úmrtí. Pohřbu se účastnili ministři, rektor University Karlovy, akademický senát, profesorský sbor, arcibiskup pražský, přátelé a žáci. [2]. Předčasné úmrtí profesora Deyla znamenalo, že Československou oftalmologickou společnost založili až jeho žáci. Profesor Otakar Lešer po dohodě s přednosty brněnské a bratislavské oční kliniky svolal na 3. dubna 1926 ustavující valnou hromadu do posluchárny české oční kliniky (nynější oční klinika VFN Praha). Za účasti 37 očních lékařů, mezi kterými bylo 6 žen, byl návrh na ustanovení společnosti jednomyslně přijat.

Na Obrázku 3 je fotografie účastníků ustavující valné hromady v posluchárně české oční kliniky.



Obrázek 3. Fotografie účastníků ustavující valné hromady v posluchárně české oční kliniky 3. dubna 1926. Uprostřed 2. řady je 6 žen

proLékaře.cz | 12.11.2026

Profesor Vejdovský v roce 1966 ve svém článku 40 let Československé oftalmologické společnosti vzpomíná, že na této první schůzi nebyli přítomni všichni českoslovenští oční lékaři jejichž počet byl v roce 1926 odhadován na 55 [4]. Předsedou společnosti byl zvolen prof. Otakar Lešer, I. místopředsedou prof. Roman Kadlický, II. místopředsedou prof. Bohuslav Slavík a jednatelem dr. Záboj Bruckner [5]. Odpoledne a následující den této významné události byl organizován vědecký program v rámci kterého bylo předneseno 31 sdělení [3]. Prof. Kurz ve své publikaci na tento den vzpomíná: *„V sobotu 3. dubna 1926 se proměnilo ve skutek dávné přání jejich zesnulého učitele prof. Deyla, otevřela se nová cesta k hlubšímu vzdělávání a zbudovalo se samostatné forum v našem vědeckém životě“* [6].

Obrázek 4 zobrazuje zakladatele Československé oftalmologie prof. Lešera [7], Obrázek 5 prof. Kurze [7], autora slavnostního projevu Dvacet pět let Československé oftalmologické společnosti [6].

Představiteli Československé Oftalmologické společnosti dr. Bruknerem (jednatelem) a prof. Lešerem (předsedou) byly v Předmluvě Oftalmologického Sborníku, Svazek I, 1926, datovaném 1. května 1927, charakterizovány začátky společnosti takto [8]: *„Bylo dávným přáním profesora Deyla seskupit československé oční lékaře ve vědecký a stavovský spolek, který by pečoval tiskem i slovem o rozvoj oftalmologie v naší vlasti. Bylo započato se sjezdy očních lékařů, jejichž práce vědecké byly publikovány v Časopise Lékařů Českých. Válka a smrt přerušily rozvoj započatého díla.*

Teprve šťastnější doba naší samostatnosti uskutečnila Deylovy plány v roce 1926, kdy se ustavila Československá oftalmologická společnost, která svou vědeckou činnost bude soustřeďovati v každoročních přednáškách a ve Sborníku vědeckých prací z oboru očního lékařství. Za orgán společnosti byl určen Oftalmologický sborník.

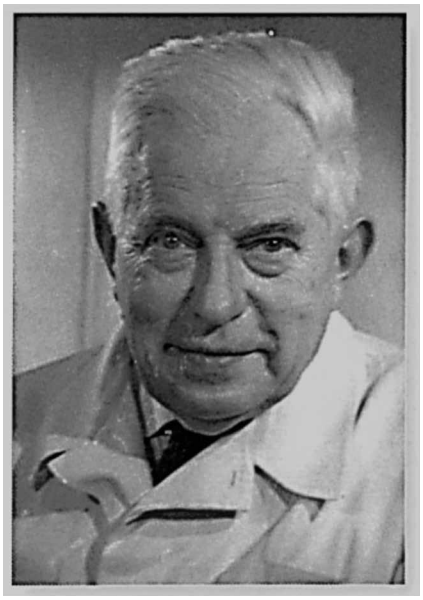
Veřejnosti byl předložen I. Svazek Oftalmologického sborníku, který obsahoval práce přednesené na I. sjezdu Československé oftalmologické společnosti v roce 1926 a většinou publikované v Časopise Lékařů Českých roku 1926 a 1927. Publikace některých prací bylo nutno z technických důvodů odsunout pro II. svazek.“

Jak je možné zjistit z dalšího textu, i v této době byla nezbytnou podmínkou pro vydání Sborníku finanční podpora sponzorů. V předmluvě prvního Sborníku autoři napsali: *„Jménem Československé Oftalmologické společnosti děkujeme redakci Časopisu Lékařů Českých a zvláště panu redaktoru docentu dru V. Jedličkovi za to, že nám umožnil svojí spoluprací překonati nejtěžší překážky našeho podniku – překážky hmotné. Kdo zná naše prostředí, dovede oceniti jeho zásluhy o náš Sborník. Vydání Sborníku bylo usnadněno laskavou podporou Ministerstva školství a národní osvěty obnosem 2 000 Kč a Ministerstva tělesné výchovy a veřejného zdravotnictví rovněž obnosem 2 000 Kč“* [8].

Prof. Kurz ve svém projevu na slavnostní schůzi k oslavě 25 let založení Československé oftalmologické společnosti 6. dubna 1951 překvapivě uvádí: *„Iniciátorem i tvůrcem Československé oftalmologické společnosti byl ve skutečnosti Záboj Brukner, který uskutečnil v mladistvém elánu, co se do té doby zdálo nemožným. Na něj vzpomínám dnes v prvé řadě, nejen pro naše dobré přátelství, ale pro jeho krásné a ušlechtilé vlastnosti. Osud ho požehnal vším, co může smrtelníkům propůjčit; ono druhé zbudoval si sám. Docent Brukner tvořil proto skromně a pokorně, s rozvahou přemýšlel a do budoucna sliboval rozvinouti se v maximum vědění* [6]. *Zemřel však mlád ve věku 34 let.“* Prof. Kurz ve svém slavnostním projevu dále uvádí: *„S úctou vzpomínám na prof. Lešera, také předčasně zesnulého prvého předsedu naší společnosti, a prof. Kadlického, jeho vrstevníka a nástupce na mateřské Deylově klinice, na doc. Frantu, mladého pokrokového badatele, skoleného násilnou rukou; vzpomínám dále na všechny kolegy, kteří též*

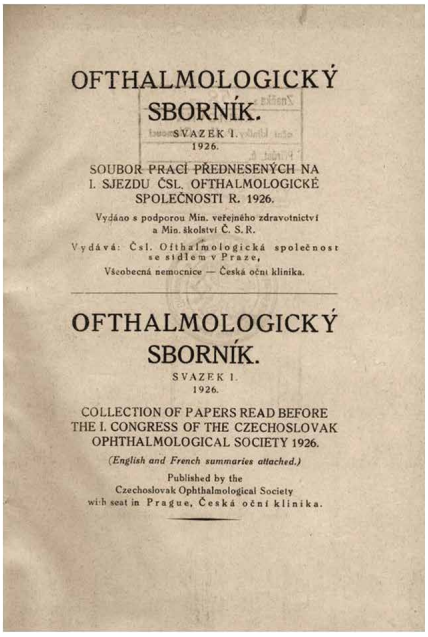


Obrázek 4. Fotografie zakladatele Československé oftalmologie profesora Lešera [7]

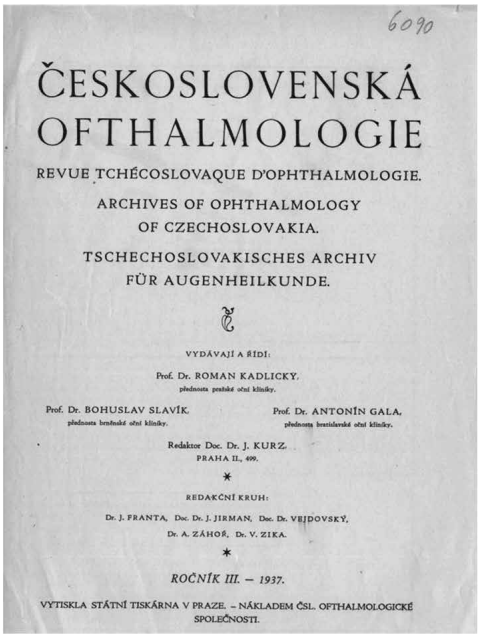


Obrázek 5. Fotografie profesora Kurze [7], autora slavnostního projevu Dvacet pět let Československé oftalmologické společnosti

proLékaře.cz | 12.11.2026


OFTHALMOLOGICKÝ
SBORNÍK.
SVAZEK I.
1926.
SOUBOR PRACÍ PŘEDNESENÝCH NA
I. SJEZDU ČSL. OFTHALMOLOGICKÉ
SPOLEČNOSTI R. 1926.
Vydáno s podporou Min. veřejného zdravotnictví
a Min. školství Č. S. R.
Vydává: Čsl. Ofthalmologická společnost
se sídlem v Praze,
Všeobecná nemocnice — Česká oční klinika.
OFTHALMOLOGICKÝ
SBORNÍK.
SVAZEK I.
1926.
COLLECTION OF PAPERS READ BEFORE
THE I. CONGRESS OF THE CZECHOSLOVAK
OPHTHALMOLOGICAL SOCIETY 1926.
(English and French summaries attached.)
Published by the
Czechoslovak Ophthalmological Society
with seat in Prague, Česká oční klinika.

Obrázek 6. Obálka I. svazku Oftalmologického sborníku z roku 1926


6090
ČESKOSLOVENSKÁ
OFTHALMOLOGIE
REVUE TCHÉCOSLOVAQUE D'OPHTHALMOLOGIE.
ARCHIVES OF OPHTHALMOLOGY
OF CZECHOSLOVAKIA.
TSCHECHOSLOVAKISCHES ARCHIV
FÜR AUGENHEILKUNDE.
VYDÁVAJÍ A ŘÍDÍ:
Prof. Dr. ROMAN KADLICKÝ,
přednosta pražské oční kliniky.
Prof. Dr. BOHUSLAV SLAVÍK,
přednosta brněnské oční kliniky.
Prof. Dr. ANTONÍN GALA,
přednosta bratislavské oční kliniky.
Redaktor Doc. Dr. J. KURZ,
PRAHA II., 499.
REDAKČNÍ KRUH:
Dr. J. FRANTA, Doc. Dr. J. JIRMAN, Doc. Dr. VEJDOVSKÝ,
Dr. A. ZÁHOŠ, Dr. V. ZIKA.
ROČNÍK III. — 1937.
VYTISKLA STÁTNÍ TISKÁRNA V PRAZE. — NÁKLADEM ČSL. OFTHALMOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI.

Obrázek 7. Obálka III. Ročníku časopisu Československá oftalmologie z roku 1937

stáli u kolébky naší společnosti, ale odešli do věčné dálky. Pohlédnete-li na obrázek prvé schůze vidíte, že z počtu 37 zakládajících členů jich dnes chybí více jak třetina. V těchto prvních dvaceti pěti letech opustili nás však i jiní a další významní pracovníci; mnozí z nich byli ještě na prahu života a čekaly je důležité a zodpovědné úkoly. Neklame-li paměť, zemřelo do dnešního dne 22 členů společnosti" [6].

Oftalmologická společnost od svého založení vydávala každoročně Sborníky sjezdových prací až do roku 1932 (celkem 7 svazků), a v roce 1933 byl založen periodický časopis Československá oftalmologie [10].

Na Obrázku 6 je obálka prvního svazku Oftalmologického sborníku z roku 1926, na Obrázku 7 je obálka III. ročníku časopisu Československá oftalmologie z roku 1937. Jedná se o poslední vydání před druhou světovou válkou. Další ročník časopisu vyšel až v roce 1948.

Zpráv o činnosti Československé oftalmologické společnosti bylo v Oftalmologických sbornících velmi málo a většinou byly uváděny v Předmluvě Sborníku, jak například píše Záboj Brukner: *„III. ročník Oftalmologického Sborníku (1929) kodifikuje všechny práce přednesené na III. sjezdu Čsl. Oftalmologické společnosti (XIV. Sekce VI. Sjezdu čsl. přírodozpytců, lékařů a inženýrů).*

Redakce Sborníku se setkávala s velkými obtížemi. Byla ztížena pro předčasnou smrt profesora dra Lešera, který se svojí prací jako první předseda Společnosti zasloužil velkou čestnou památku v historii Společnosti.

Nemalé starosti působily obtíže finanční, Členské příspěvky na rok 1928 a blahovolná podpora ministerstva zdravotnictví per 2000 Kč a ministerstva školství per 2000 Kč nestačily ke krytí rozpočtu na vzrůstající objem Sborníku. Bylo nutno opatřit úhradu: Ministerstvo školství projevilo vzácné pochopení pro snahy Společnosti a poskytlo pro rok 1928 druhou (mimořádnou) podporu 2000 Kč. Jest nám milou povinností vzdáti uvedeným ministerstvům uznalé díky.

Nepřekonatelné překážky byly vyvolány obecnými tiskovými obtížemi české medicínské publicistiky. Z důvodů finančních jsme odkázáni na pohostinství Časopisu českých lékařů, který nemohl uveřejniti v krátké době všech 39 prací sjezdových, neboť byl zahrnován okulistickými příspěvky mimo sjezdovými, urgentními pracemi ze všech medicínských klinik a universit, články příležitostnými atd. Tím spíše zasluhuje uznání nejlepší vůle redakce Čas. Čes. lékařů, neboť nám umožnila vydati III. Sborník kompletně i s pracemi, které dosud nebyly uveřejněny a v časopisu vyjdou teprve v nejbližší době. Redakce časopisu – zvláště pan prof. Pelnář a doc. Jedlička – si tím zavázali naši Společnost k opravdové vděčnosti.

Redakce III. Sborníku byla vedena pražskou oční klinikou, která tímto Sborníkem uzavírá první správní období Společnosti, jejíž vedení bylo podle platných stanov předáno sesterské klinice v Bratislavě" [8].

Ve Svazku III. Oftalmologického Sborníku je na jeho konci velmi krátká zpráva prof. Lešera o činnosti odborné společnosti podtrhující význam Československé Oftalmologické Společnosti, důležitost a význam konání sjezdů společnosti [3].

Dr. Mazal a prof. Slavík v Úvodu VI. ročníku Oftalmologického Sborníku píší: *„Československá Oftalmologická Společnost konala ve dnech 16. a 17. května 1931 v Brně svůj VI. Výroční sjezd. Práce na něm přednesené jsou uveřejněny v tomto VI. Svazku., který se po stránce obsahové řadí ke svým předchůdcům, formou se však tentokrát od nich poněkud uchyluje. Není totiž vysázen jednotnou sazbou, nýbrž typy Časopisu lékařů českých, Bratislavských lékařských listů a Praktického lékaře. Příčinu této změny dlužno hledati v obecné tísnivé hospodářské situaci. Výbor ČOS opět děkuje ministerstvu školství a osvěty za obvyklý finanční příspěvek a taktéž redakční radě Bratislavských lékařských listů, Časopisu lékařů českých a Praktickému lékaři za účinnou pomoc při vydání Sborníku a uveřejnění sjezdových prací"* [11].

proLékaře.cz | 12.11.2026

V VII. Svazku Oftalmologického Sborníku jsou uveřejněny práce, které byly předneseny na VII. výročním sjezdu Československé oftalmologické společnosti v Brně ve dnech 12. a 16. května 1932. Sazba je stejná jako u Sborníku VI. [12]

Ve Správním vedení společnosti bylo dle platných stanov určeno, že se kliniky střídaly v konání sjezdů a v organizaci vydávání sborníku. První 3 roky byly soustředěny do Prahy na oční kliniku (1926–1928), následující 2 roky na oční kliniku do Bratislavy (1929 a 1930), poslední 2 roky před vydáním samostatného odborného časopisu Československá oftalmologie v roce 1933 na oční kliniku do Brna (1931 a 1932).

Ze začátku se zdálo, že vydávání Sborníku formou vědeckých prací je výhodné, ale čas ukázal, že je nutno najít definitivní způsob prezentace vědeckého bádání formou periodického časopisu. Jeho první číslo vyšlo v roce 1933 v rozsahu 4 sešitů po 64 stranách. V roce 1937 byla ukončena veškerá vědecká práce na uzavřených vysokých školách. V důsledku této skutečnosti nemohl časopis Československá oftalmologie dále vycházet [6].

V roce 1939 skončil vývoj československých vědeckých lékařských společností. Byl nejen zastaven ztrátou československé samostatnosti, ale nacistická okupace Československa a jeho rozdělení zasáhla rušivě do života existujících vědeckých lékařských společností. Československý vědecký život byl narušen zatýkáním, vražděním vědeckých pracovníků a jejich vězněním v řadě koncentračních táborů, a dále i přímým zasahováním do práce společností. Většina z nich byla nucena snížit svou činnost na minimum [1].

Na hrůzy nacismu za druhé světové války krátce vzpomenul prof. Kurz ve svém slavnostním projevu [6] na příkladu vynikajícího očního lékaře docenta Jiřího Franty, jehož osud i osud jeho manželky Milady Frantové byl úzce spjat s protinacistickým odbojem za druhé světové války. Krátce po příchodu říšského protektora R. Heydricha do Prahy byl Jiří Franta jako čelní představitel odbojové organizace v říjnu 1941 zatčen, zemřel 2. února 1945 v Brandenburgu. Jeho manželka si založila svoji oční ordinaci v ulici Na Újezdě. Ošetřovala poraněné oko parašutisty Jana Kubiše, za tento statečný čin byla zatčena a dne 24. října 1942 zastřelena v koncentračním táboře Mauthausen. „Oči ze všech nejkrásnější jsou oči zdravé“ bylo pracovním mottem Milady Frantové, která naplněním tohoto slibu v době největšího vypětí českého národa přišla o život [9]. Na Obrázku 8 je docent Franta s manželkou při procházce Prahou. Na Obrázku 9 je odhalení pamětní desky manželům Frantovým na domě č. 16 v Praze 1 Na Újezdě dne 25. října 2025.



Obrázek 8. Docent Franta s manželkou při procházce Prahou [9]



Obrázek 9. Odhalení pamětní desky manželům Frantovým na domě č. 16 v Praze 1 Na Újezdě dne 25. října 2025 [9]

proLékaře.cz | 12.11.2026

Obrat nastal až v roce 1945 díky obnovení samostatnosti Československa a vyhnáním okupantů ze země. Tato skutečnost se odrazila v obnovení činnosti stávajících vědeckých společností a v zakládání nových. Nepravidelná a nerovnoměrná síť vědeckých lékařských společností neměla žádné společné vedení. Jejich činnost probíhala bez jakékoliv koordinace, nejrůznějším tempem odpovídajícím stávající úrovni těchto společností [1].

30. června 1949 byly valnou hromadou Spolku českých lékařů jednomyslně schváleny stanovy a byl zvolen přípravný výbor Československé lékařské společnosti J. E. Purkyně. Tímto byly položeny základy nové, jednotné, celostátní vědecké lékařské společnosti. Předsedou přípravného výboru byl zvolen prof. Borovanský. Během roku 1950 začaly být formálně převáděny jednotlivé odborné společnosti, dosud samostatně působící, na odborné sekce Československé lékařské společnosti. Během roku bylo převedeno celkem 22 vědeckých společností na sekce: společnost rentgenologická a radiologická, gastroenterologická a pro výživu, kardiologická, dermatologická, chirurgická, tělovýchovného lékařství, pro hygienu a sociální lékařství, biologická, endokrinologická, oftalmologická, nemocnic, gynekologická, pneumologicko-ftiseologická, pro studium duše a nervstva, biotypologická, pediatrická, pracovního lékařství, otolaryngologická, eugenická, ortopedická a mikrobiologická [1].

V září 1950 byly vydány členské přihlášky Československé lékařské společnosti J. E. Purkyně. Byly dodány do jednotlivých sekcí a všichni dosavadní členové bývalých vědeckých lékařských společností se začali přihlašovat prostřednictvím výborů sekcí do Československé lékařské společnosti. Tímto způsobem byl zajištěn převod všech členů [1].

LITERATURA

1. Matoušek M. Prvních deset let Československé lékařské společnosti J.E. Purkyně. U příležitosti 10. výročí svého trvání vydala pro své členy Čs. lékařská společnost J. E. Purkyně, Praha 1959, s.3-5.
2. Kurz J. Jan Deyl jeho život a dílo v publikaci E. Diensbier, J. Kurz, M. Matoušek: Zakladatelé české oftalmologie, vydalo Státní zdravotnické nakladatelství 1957.
3. Pitrová Š, Řehák J. 95. výročí založení Československé oftalmologické společnosti. Ces. a slov. Oftal. 2022;78(1):11-17.
4. Vejdovský V. 40 let Československé oftalmologické společnosti. Cesk Oftalmol.1966; 22:126-134.
5. Řehák S, Řehák J. Historie oftalmologie. Supplementum. Cesk Slov Oftalmol. 2002;58: p. 87.
6. Kurz J. Dvacet pět let Československé oftalmologické společnosti. Cesk Oftalmol. 1951;7:233-235.
7. Almanach k dvoustému výročí založení oční kliniky 1.LF a VFN v Praze. Praha: Maxdorf (2018)ISBN:978-80-7345-569-9.
8. Předmluva Oftalmologického sborníku Svazek I, 1926.
9. Pitrová Š. Odhalení pamětní desky manželům Frantovým. Cesk Slov Oftalmol. 2025;82(1):57-58.
10. Pitrová Š, Řehák J. 90 let od vydání prvního čísla našeho časopisu Česká a slovenská oftalmologie. Cesk Slov Oftalmol. Supplementum prosinec 2023;79:6-17.
11. Mazal V, Slavík B. Předmluva Oftalmologického Sborníku, Svazek VI, 1931.
12. Mazal V, Slavík B. Předmluva Oftalmologického Sborník, Svazek VII, 1932.